

РОЛЬ ВНУТРІШНЬОГО ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Дубініна М. В., д-р екон. наук, професор,
e-mail: dubinina@mnaeu.edu.ua

Кузьома В.В., канд. екон. наук, доцент
e-mail: kuzyoma@mnaeu.edu.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Розглядаються питання внутрішнього екологічного аудиту як інструменту для забезпечення ефективного управління екологічними ризиками та забезпечення екологічної сталості підприємств в довгостроковій перспективі. Наводяться основні етапи методики внутрішнього екологічного аудиту.

Ключові слова: екологічні норми та правила, методика, основні етапи.

Післявоєнне відновлення є складним процесом, який вимагає від підприємств дотримання екологічних норм і правил. У цьому контексті внутрішній екологічний аудит стає необхідним інструментом для забезпечення ефективного управління екологічними ризиками та забезпечення екологічної сталості в довгостроковій перспективі.

Основною метою внутрішнього екологічного аудиту є виявлення екологічних ризиків та оцінка відповідності підприємства чинним законодавчим та нормативним вимогам. Це забезпечує зменшення ризиків для здоров'я людей, навколишнього середовища та майнових інтересів підприємства.

Внутрішній екологічний аудит є одним з ефективних інструментів управління довкіллям та ресурсами. Його метою є виявлення та оцінка екологічних ризиків, що виникають в процесі діяльності підприємств та організацій, а також встановлення ефективності заходів щодо їх управління.

Внутрішній аудит дозволяє виявляти недоліки в управлінні довкіллям та природними ресурсами, зокрема, порушення вимог законодавства, недостатню ефективність заходів з охорони довкілля, невідповідність проектів та програм вимогам стандартів, а також необґрунтовані витрати на заходи з охорони довкілля.

Оцінка результатів внутрішнього екологічного аудиту є важливим етапом в обліково-аналітичному забезпеченні системи управління. Вона дає можливість оцінити ефективність заходів з охорони довкілля та їх вплив на фінансові показники підприємства. За допомогою оцінки результатів внутрішнього екологічного аудиту можна визначити, які заходи є найбільш ефективними та належним чином організувати управління довкіллям та ресурсами.

Крім того, внутрішній екологічний аудит дозволяє підприємствам та організаціям знизити ризики та витрати на заходи з охорони довкілля. Методика внутрішнього екологічного аудиту – це система процедур, які дозволяють

здійснювати оцінку та контроль за дотриманням екологічних стандартів та законодавства на підприємстві. Вона включає в себе такі етапи:

1. Планування аудиту: на цьому етапі визначаються об'єкти аудиту, визначається склад аудиторської команди, плануються дії з підготовки до проведення аудиту.

2. Первинна інформація: цей етап передбачає збір і аналіз первинної інформації про екологічні проблеми підприємства та наявність заходів щодо їх вирішення.

3. Проведення аудиту: аудиторська команда проводить перевірку відповідності підприємства екологічним стандартам та законодавству. В процесі аудиту застосовуються методи інтерв'ювання, аналізу документації, перевірки на місці, обстеження.

4. Аналіз результатів аудиту: на цьому етапі аудиторська команда аналізує результати проведеного аудиту та встановлює недоліки та проблеми, які виявлені під час перевірки.

5. Розробка рекомендацій: на основі аналізу результатів аудиту аудиторська команда розробляє рекомендації щодо вдосконалення екологічної діяльності підприємства.

6. Звіт про аудит: після завершення аудиту аудиторська команда складає звіт про проведену перевірку та рекомендації щодо вдосконалення екологічної діяльності підприємства.

7. Моніторинг виконання рекомендацій: на цьому етапі здійснюється контроль за виконанням рекомендацій, які були надані підприємству. Моніторинг передбачає періодичний аналіз результатів роботи підприємства та оцінку ефективності заходів, що були запроваджені для вдосконалення екологічної діяльності.

8. Важливим елементом методики внутрішнього екологічного аудиту є система контролю за ефективністю рекомендацій. Для цього можуть застосовуватися такі інструменти, як планування заходів та контроль за їх виконанням, аналіз витрат та користі від запровадження заходів, оцінка ефективності застосування нових технологій та матеріалів.

Залучення екологічних аудиторів з боку зовнішніх аудиторських компаній також може бути корисним. Вони можуть надати додаткову експертну оцінку та поради щодо покращення ефективності системи управління довкіллям та ресурсами.

Для досягнення максимальної ефективності внутрішнього екологічного аудиту важливо мати чітко визначені цілі та завдання, які повинна виконувати система управління довкіллям та ресурсами. Крім того, потрібно враховувати місцеве законодавство та міжнародні стандарти з охорони довкілля.

Одним зі способів забезпечення ефективності внутрішнього екологічного аудиту є використання сучасних інформаційних технологій та програмного забезпечення для ведення обліку даних про стан довкілля та ресурсів. Це дозволить не лише збирати та зберігати відповідну інформацію, але й швидко та ефективно аналізувати її для прийняття рішень.

Крім того, внутрішній екологічний аудит повинен бути включений до загальної системи управління підприємством або організацією, що дозволить забезпечити його інтеграцію з іншими видами аудиту, такими як фінансовий, операційний або інформаційний.

Нарешті, важливо забезпечити належне навчання та підготовку персоналу, який буде займатися внутрішнім екологічним аудитом. Це дозволить підвищити рівень свідомості та ефективності заходів з охорони довкілля та ресурсів.

Отже, внутрішній екологічний аудит є важливим інструментом в обліково-аналітичному забезпеченні системи управління в умовах післявоєнного відновлення. Він дозволяє виявляти та оцінювати екологічні ризики, знижувати витрати на охорону довкілля та ресурсів, забезпечувати відповідність законодавству та міжнародним стандартам, а також підвищувати рівень свідомості персоналу та населення щодо важливості охорони довкілля.

Внутрішній екологічний аудит допомагає забезпечити раціональне використання ресурсів, знизити ризики для довкілля та здоров'я населення, підвищити конкурентоспроможність підприємств та організацій, забезпечити сталий розвиток. Також він дозволяє виявляти нові можливості для оптимізації процесів та зменшення витрат на охорону довкілля.

Список використаних джерел:

1. Дубініна М. В., Теловата М. Т., Цибулькіна А. С., Філішин М. В. Сутність та основні види бухгалтерських ризиків. *Modern Economics*, 24, 50-55. doi: 10.31521/modecon.V24(2020)-08.
2. Гончаренко Н. В. Класифікація екологічного аудиту. *Актуальні проблеми економіки*, 11, 2011, 194-201.
3. Про екологічний аудит № 1862-IV : Закон України від 24 червня 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>.

Abstract. Issues of internal environmental audit as a tool for ensuring effective management of environmental risks and ensuring environmental sustainability of enterprises in the long term are considered. The main stages of the internal environmental audit methodology are given.

Keywords: environmental norms and rules, methodology, main stages.